

Státní okresní archiv Plzeň-jih se sídlem v Blovicích

Místní národní výbor Maňovice

(1923) 1945–1963 (2001)

Inventář

EL NAD č.: 1153

AP č.: 535

Jana Mašková

Blovice 2019

Obsah

Úvod	
I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	6
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	9
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	9
Seznam použitých pramenů a literatury	10
Příloha	11
Seznam použitých zkratk	11
Inventární seznam	12
Úřad národního výboru	13
I. Úřední knihy	13
a) Účetní kniha	13
Inventární kniha	13
b) Pamětní kniha	13
Pamětní kniha	13
II. Spisový materiál	13
Spisy	13

I. Vývoj původce archiválií

Původci archiválií zpřístupněných touto archivní pomůckou jsou:

Obecní úřad Maňovice, 1850–1945

Místní národní výbor Maňovice, 24. května 1945–31. prosince 1963

Místní národní výbor Mileč, 13. května 1945–24. listopadu 1990, IČO 256927, Mileč čp. 23, 335 01 Nepomuk

Obecní úřad Mileč, 25. listopadu 1990–, IČO 00256927, Mileč čp. 23, 335 01 Nepomuk

Obec Maňovice se nachází přibližně 4 km jižně od města Nepomuk.

Mezi roky 1945–1949 patřila obec Maňovice do správního okresu Přeštice. Podle vládního nařízení č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů, se obec Maňovice s účinností od 1. února 1949 stala součástí okresu Blovice a zůstala jí až do června 1960. Po reorganizaci státní správy v roce 1960 se stala obec Maňovice od 1. července 1960 součástí nově vytvořeného okresu Plzeň-jih.

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly na osvobozeném území Československé republiky podle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, vznikat národní výbory, které se staly základem organizace veřejné správy. Postavení místních národních výborů v obci, způsob voleb do nich a výkon pravomoci stanovila vláda prostřednictvím vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Podle vládního nařízení č. 44/1945 Sb., kterým se mění vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, a vyhlášky ministra vnitra č. 45/1945 Sb., o úplném znění vládního nařízení o volbě a pravomoci národních výborů, se měl v každé obci ustavit místní národní výbor. Místní národní výbor převzal dnem svého ustavení pravomoci, které mělo dosud obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce.

Směrnice ministerstva vnitra č. 6/1945 Ú. 1. pro národní výbory místní a okresní, schválená vládou Československé republiky z roku 1945, a na ni navazující vyhláška ministerstva vnitra č. 975/1947 Ú. 1., kterou se vydává prozatímní jednací řád pro místní národní výbory (místní správní komise) a jejich složky, určily vnitřní složení výborů, jejich pravomoci, způsoby vedení hospodaření a vedení a podepisování některých druhů písemností. Národní výbory byly rozlišeny na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru. Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve

věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, bylo v pravomoci ministra vnitra.

Místní národní výbor v Maňovicích byl ustaven 24. května 1945. Předsedou MNV byl jmenován Josef Vraný, který tuto funkci zastával až do voleb v roce 1946.

Na základě vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění, bylo složení národních výborů přizpůsobeno podle těchto voleb. Z nich vzešel v Maňovicích dvanáctičlenný národní výbor. Předsedou MNV Maňovice byl jmenován Václav Vraný. Po jeho úmrtí v březnu 1951 byl do funkce předsedy MNV Maňovice jmenován Josef Čekan.

Postupně, po celou dobu existence národních výborů, byly vydány stovky norem, které určovaly podmínky pro činnost národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací apod.

Hlavním orgánem národního výboru bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce. Volilo další orgány národního výboru, zejména radu, která vykonávala především rozhodnutí pléna. Poradním orgánem rady byly komise, které volilo plénum národního výboru.

Do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů ve většině případů prozatímní charakter. Ústavou byly národní výbory definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresech a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení Československé republiky.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení, byl od 1. ledna 1949 zřízen kraj Plzeňský, jehož součástí se stala i obec Maňovice. Zároveň byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organizaci okresů v českých zemích, provedena reorganizace okresů.

V roce 1949 byl vydán mj. zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách. Zároveň bylo sjednoceno vedení matrik, které bylo svěřeno výlučně místním národním výborům v sídle nově zřízených matričních obvodů. Původní sídlo farního obvodu pro obec Maňovice se nacházelo v Nepomuku. Sídlo matričního obvodu, kam byla obec Maňovice od 1. ledna 1950 zařazena, se nacházelo v Nekvasovech.

V březnu 1950 proběhla podle § 27 odst. 1 vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organizaci místních národních výborů, reorganizace MNV Maňovice. Na základě výše uvedeného vládního nařízení byly národní výbory nově rozděleny do čtyř kategorií podle

počtu obyvatel a od toho se odvíjely jejich kompetence. MNV Maňovice byl s počtem 205 obyvatel zařazen do I. kategorie.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnících místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě. Řídil se jejich pokyny, zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady MNV, působil jako politický a odborný poradce a pomocník MNV zejména v oblasti zemědělské výroby. Za svou činnost odpovídal i předsedovi a tajemníkovi nadřízeného okresního národního výboru. V roce 1952 byl do funkce tajemníka MNV ustanoven Josef Čekan, který odstoupil z funkce předsedy MNV, ve které do té doby působil.

Na uvolněné místo předsedy MNV Maňovice byl jmenován Jan Hlavsa.

V roce 1954 do existence národních výborů významně zasáhlo přijetí ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech a zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů.

Ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výkonech a zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, zavedly důsledné rozlišování mezi národním výborem jako orgánem státní moci a jeho výkonnými orgány jako orgány státní správy. Pod pojmem národní výbor se od té doby rozuměl pouze orgán státní moci, tj. plenární zasedání (plénium) národního výboru. Národní výbor nadále vykonával svou působnost na svých plenárních zasedáních, stálými komisemi a svým výkonným orgánem, kterým byla rada.

Na základě zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, proběhly 16. května 1954 první skutečné volby do národních výborů. Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté, do té doby fungující referentský systém, kdy určení členové rady měli přidělené jednotlivé úřední agendy, které zajišťovali ve spolupráci s příslušnou komisí národního výboru, a kteří byli za svou činnost odpovědní plenárnímu zasedání a radě, byl zrušen. Předsedou MNV Maňovice byl zvolen Josef Kovář, tajemníkem Jaroslav Fiala.

Další volby se konaly na základě zákona č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů.

V polovině roku 1960 byly na území státu provedeny územní změny, které se dotkly i obce Maňovice. S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského vznikl kraj Západočeský. Zároveň došlo ke zřízení nového okresu Plzeň-jih, do něhož byly zahrnuty nejen obce spadající pod správu stávajícího ONV Blovice, ale i ONV Přeštice a ONV Stod.

Další volby do MNV se konaly podle nového územního uspořádání dne 12. června 1960 na celém území státu. V souladu se zákonem č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do národních výborů místo členů volili poprvé poslanci. Po těchto volbách byl předsedou MNV Maňovice zvolen Jan Hlavsa.

Zákon č. 65/1960 Sb., o národních výborech, upravil působnost MNV. Zároveň bylo volební období prodlouženo ústavním zákonem č. 100/1960 Sb., Ústava Československé socialistické republiky, z původních tří na čtyři roky.

Jak bylo již výše řečeno, došlo v roce 1960 k přijetí zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Tento zákon platil s drobnými úpravami i v roce 1964, kdy na jeho základě a na základě rozhodnutí rady ONV Plzeň-jih ze dne 5. a 20. prosince 1963 a 29. plenárního zasedání ONV Plzeň-jih ze dne 18. ledna 1964, převzala se zpětnou platností od 1. ledna 1964 správu obce Maňovice obec Mileč. Název správního celku byl stanoven na Místní národní výbor Mileč se sídlem tamtéž. Místní národní výbor Maňovice tímto dnem zanikl.

Ani po vydání zákona České národní rady č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), kdy vznikaly nově obecní úřady, obecní úřad v Maňovicích obnoven nebyl.

Sídlo MNV Maňovice se z dochovaných archiválií nepodařilo zjistit.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Skartační řízení za dob existence původce, MNV Maňovice, nebylo provedeno. Archiválie archivního fondu MNV Maňovice uložené v kartonu 1 [archiválie z let 1953–1963 (1965)] byly do Státního okresního archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích předány na základě skartačního řízení provedeného u Obecního úřadu Mileč dne 24. září 2002 (SOkA/421/02-Spf.). Do knihy přírůstků byly zapsány pod č. př. 235/02.

MNV se při vedení spisové služby pravděpodobně neřídil žádným, pro příslušné období platným, celostátně vydaným spisovým plánem. Nedochovaly se žádné podací deníky, které by svědčily o vedení spisové služby. Otisky prezentačního razítka se na archiváliích nenacházejí. Na archiváliích ve spisové podobě nejsou rovněž uvedeny žádné spisové znaky ani jednacích čísla.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah archivního fondu MNV Maňovice je (1923) 1945–1963 (2001).

Archivní fond MNV Maňovice obsahuje celkem 2 úřední knihy z let (1923) 1945–1963 (2001), 1 karton spisů z let 1953–1963 (1990).

Archiválie MNV Maňovice jsou uloženy také jako posteriora v archivním fondu Archiv obce Maňovice. Jedná se o přihlašovací knihu obce z let 1903–1945 (1950) (inv. č. 2) a o inventář obecního jmění z let 1923–1945 (1953) (inv. č. 3). Záznamy v těchto knihách byly vedeny dvěma původci, a to do roku 1945 Obecním úřadem Maňovice, a od roku 1945 pokračoval ve vedení knih Místní národní výbor Maňovice.

Priorem v časovém rozsahu archivního fondu MNV Maňovice je rok 1923, kterým je datován začátek vedení pamětních záznamů v obecní kronice vedené v letech 1923–2001 (inv. č. 2). Časový rozsah 1964–2001 u této kroniky je zároveň posteriorem toho archivního fondu. V případě dotčené obecní kroniky se jedná o knihu, jež byla v letech 1923–2001 vedena čtyřmi původci, a to Obecním úřadem Maňovice, který v této knize vedl zápisy v letech 1923–1945, Místním národním výborem Maňovice, který pokračoval v zápisech v letech 1945–1963. V letech 1964–1982 pokračoval ve vedení pamětní knihy pro obec Maňovice nástupnický Místní národní výbor Mileč, vlastní zápisy kronikáře jsou z let 1923–1982. Z období fungování posledního původce, Obecního úřadu Mileč, pocházejí v kronice dva záznamy, a to z 18. srpna 1994 a ze 4. listopadu 2001, kdy obec navštívili bývalí rodáci a do kroniky učinili pamětní zápisy v maďarském jazyce.

Další posterius archivního fondu MNV Maňovice, se vyskytuje u přílohy pamětní knihy inv. č. 2 a u domovního seznamu pro přihlášky a odhlášky osob z let 1953–1963 (1965), který je uložen pod inv. č. 6.

Datace u evidenčních jednotek, které jsou priority a posteriory archivního fondu MNV Maňovice, byla zapsána do kulatých závorek.

V pamětní knize obce (inv. č. 2) jsou vlepeny 2 fotografie, výkaz o spotřebě chleba, potravinové lístky, výkaz o spotřebě kávy a průkaz na odběr chleba nebo chlebové mouky pro nemajetné.

Součástí této pamětní knihy byly před inventarizací archivního fondu vložené následující archiválie: popis obce od první zprávy o jejím založení, tj. od roku 1340 a referát k 80. výročí založení hasičstva v obci z roku 1990. Tyto archiválie byly následně z pamětní knihy vyjmuty a vloženy do kartonu. Protože se svým obsahem vztahují přímo k historii obce Maňovice, zůstaly součástí tohoto archivního fondu, přestože svojí datací by měly být uloženy v archivním fondu MNV Mileč.

Protože, jak již bylo poznamenáno v II. kapitole, pracovníci MNV se při výkonu spisové služby patrně neřídili žádným spisovým řádem, bylo pro pořádání spisů využito

umělé schéma pro pořádání spisů archivních fondů místních národních výborů obsažené v metodickém pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni, č. j. SOAP/006-3120/2007.

Z výše uvedeného metodického pokynu vychází i členění archiválií archivního fondu MNV Maňovice na Úřad národního výboru a jeho další rozdělení na část věnovanou úředním knihám a část věnovanou spisovému materiálu. Část věnovaná úředním knihám obsahuje knihu účetní a knihu pamětní. Část věnovaná spisovému materiálu obsahuje pouze archiválie ve spisové podobě rozdělené věcně.

Inventární jednotky jsou tvořeny následujícím způsobem: úřední knihy jsou samostatnými inventárními jednotkami, u spisů jsou inventární jednotky vytvořeny každou věcnou skupinou.

Po formální stránce je archivní pomůcka vyhotovena na základě Metodického pokynu ředitele Státního oblastního archivu v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (č. j. SOAP/006-0767/2010), jeho dodatku (č. j. SOAP/006-1300/2014) a informace k tomuto dodatku (č. j. SOAP/006-0812/2015), metodického návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra (č. j. MV-46913/AS-1/AS-2013) a podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120/2007).

Jazykem archiválií celého archivního fondu je čeština, v případě zápisů výše zmiňovaného zápisu rodáků i němčina (inv. č. 2) a maďarština (inv. č. 2).

Archiválie archivního fondu uložené pod inv. č. 2 a inv. č. 5 obsahují osobní údaje. Nakládání s těmito archiváliemi a jejich obsahem, zejména při jejich využívání, podléhá omezením vyplývajícím z ustanovení zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, a zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů v platném znění.

Vzhledem k absenci dalších dokumentů s archivní hodnotou dochovaných z činnosti původce je archivní fond z hlediska úplnosti materiálu považován za torzo. Z let 1945–1963 chybí zápisy z jednání pléna a rady, knihy příjmů a výdajů, veškeré podací protokoly. Torzem je i spisový materiál, kde chybí, až na výjimky, téměř veškeré dokumenty vzniklé činností MNV.

Před vlastní inventarizací archivního fondu došlo k jeho fyzickému vyčištění a zabalení knih do balicího papíru. Archiválie archivního fondu nejsou poškozeny, a proto není nutný žádný konzervátorský zásah.

Z archivního fondu Místní národní výbor Mileč byla do archivního fondu MNV Maňovice přesunuta z č. př. 71/2011 pamětní kniha obce z let (1923) 1945–1963 (2001), o celkové metrži 0,03 bm. K vnitřnímu přesunu zmíněné knihy mezi oběma archivními fondy došlo z toho důvodu, že v knize jsou zapsány události vztahující se k obci Maňovice, a to i v době, kdy Maňovice patřily pod správu MNV Mileč. V Mileči byla ostatně vedena samostatná kronika.

Inventární kniha z roku 1955 byla pro tento archivní fond vyčleněna z archivního fondu MNV Mileč, který byl inventarizován v roce 2007.

Před zpracováním byla celková metrž archivního fondu 0,04 bm. Po vnitřním přesunu mezi archivními fondy a provedené inventarizaci je celková metrž archivního fondu 0,07 bm, kdy 0,04 bm připadá na úřední knihy a 0,03 bm na karton.

Vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení v archivním fondu MNV Maňovice nebylo provedeno.

Archivní fond je uložen ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond MNV Maňovice patří mezi torzovitě dochované archivní fondy národních výborů.

Historie obce je popsána v pamětní knize (inv. č. 2). Přehled o pohybu obyvatelstva v obci dokládá domovní seznam pro přihlášky a odhlášky osob (inv. č. 6). Maňovice měly charakter zemědělské obce, proto se část dochovaných spisů týká zemědělství (inv. č. 7–10).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

V roce 2019 ve Státním okresním archivu Plzeň-jih se sídlem v Blovicích archivní fond Místní národní výbor Maňovice uspořádala a archivní pomůcku vyhotovila Jana Mašková.

V Blovicích dne 19. 11. 2019

.....
Jana Mašková

Seznam použitých pramenů a literatury

1. Prameny

Tištěné

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, I. díl, sv. 1. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970, II. díl, sv. 1. Praha : Federální statistický úřad, 1978.

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha : Ministerstvo vnitra, 1950

2. Literatura

ČECHOVÁ, Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích v letech 1945–1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, s. 129–147.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

ŠTROBLÍK, Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území České republiky (1945–1990). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, s. 73–90.

Příloha

Seznam použitých zkratek

AP	archivní pomůcka
AS	Archivní správa
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
č. př.	číslo přírůstku
ev. jedn. č.	evidenční jednotka číslo
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
IČO	identifikační číslo organizace
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
MV	Ministerstvo vnitra
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
ONV	okresní národní výbor
Sb.	Sbírka zákonů
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ukn	úřední kniha
Ú. l.	Úřední list

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

a) Účetní kniha

1	Inventární kniha	1955	ukn 1
---	------------------	------	-------

b) Pamětní kniha

2	Pamětní kniha Pamětní kniha Obecní úřad Maňovice 1923–1945 Pamětní kniha Místní národní výbor Maňovice 1945–1963 Pamětní kniha Místní národní výbor Mileč 1964–1982 Pamětní kniha Obecní úřad Mileč 18. 8. 1994, 4. 11. 2001 (popis obce od r. 1340, referát k 80. výročí hasičstva Maňovice)	(1923) 1945–1963 (2001) (1990)	ukn 2 kar 1
---	---	---	--

II. Spisový materiál

Spisy

Organizace činnosti národního výboru

3	Návrh akčního plánu na roky 1957–1960	1957	kar 1
---	---------------------------------------	------	-------

Kontrolní činnost

4	Kontroly místního národního výboru prováděné u jednotného zemědělského družstva	1959	kar 1
5	Stížnosti občanů	1960	kar 1

Evidence obyvatelstva

6	Domovní seznam pro přihlášky a odhlášky osob	1953–1963 (1965)	kar 1
---	--	------------------	-------

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
	Zemědělství		
7	Rozpis státního plánu zemědělské výroby	1959	kar 1
8	Sumář projednaných a rozepsaných úkolů	1959	kar 1
	Zemědělská výroba		
9	Sběrný list osob trvale činných a pomáhajících v jednotném zemědělském družstvu	1958	kar 1
	Zemědělská půda		
10	Přikázání půdy a usedlosti do užívání	1958	kar 1

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Maňovice
Značka archivního fondu:	MNV Maňovice
Časové rozmezí:	(1923) 1945–1963 (2001)
Počet evidenčních jednotek:	3 (2 úřední knihy, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	10
Rozsah v bm:	0,07
Stav ke dni:	19. 11. 2019
Zpracovatelka archivního fondu:	Jana Mašková
Zpracovatelka archivní pomůcky:	Jana Mašková
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Schválila:	Mgr. Petra Martínková dne 19. 11. 2019 - č. j. SOAP/50-605/2019